

TikTok çaknyşygy hakda aýdylman galanlar

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

TikTok çaknyşygy hakda aýdylman galanlar TikTok ÇAKNYŞYGY HAKDA AÝDYLMAN GALANLAR

«TikTok» ulgamynyň üstünde bolýan häzirki çaknyşyga degişli üç esasy hakykat gözden sypdyrylmaly däl.

Ýakyn Gündogar we Demirgazyk Afrika sebitinde ýasaýan ýüz millionlarça adam häzir Hytaý bilen birnäçe Günbatar Ýewropa ýurduňyň arasynda «TikTok» ulgamynyň üstünden bolup geçýän çaknyşykdan maddy bähbitler taýdan gönüden-göni täsirlenmän biler.

Uly ähtimallyk bilen bu sosial ulgamyň artykmaçlyklaryndan we baý aýratynlyklaryndan peýdalanmakdan binesip galmasalar gerek. «TikTok» çaknyşygynyň taraplarynyň dialoglarynda «kiberhowpsuzlyk», «şahsy durmuşa hormat», «döwlet howpsuzlygy bähbitleri» ýaly buýr-bulaşyk tutaryklar öñe tutulýanam bolsa, sebitimiziň adamlary bu buýr-bulaşyklyga biparh garaýar.

Aralaryndaky käbir hünärmenler çaknyşygyň hakykatyny we gidişini yzarlamaga gyzyklanýan bolsa, köpüsi diñe tanyşlyk açmaga, wagtyny geçirmäge, güýmenmäge, ulgamyň işlemäge dowam etmegi netijesinde käbir maddy we ruhy düşewüntleri edinmäge üns berýär.

«TikTok» ulgamy dokuz ýyl çemesi wagt mundan öñ Hytaý merkezli ulgamyň birleşen «ByteDance» kompaniyasy tarapyndan dolanşyga

goýberilen wagtyndan bäri barha tutasyp barýan ýangyn ýaly geň galdyryjy tizlikde dünýäniň çar künjüne ýaýrady.

Exclusive TikTok Tools and Resources Inside

The Definitive Guide to **TikTok** **Advertising**

How to Access 1 Billion
People in 10 Minutes

**PERRY MARSHALL
& DENNIS YU**

Hätzirki iň täze statistiki maglumatlara görä, ulgamyň yüklenme sang 3,5 milliarda ýetdi. Ulgamyň esasy gatlagynyň agramly bölegini dünýäniň dürli künjeklerinden gelen ýaşlar we kåmılık ýaşyna ýetmedikler emele getirdi.

ABŞ-nyň öñki prezidenti Donald Tramp jemgyýetçilik işgärleri bilen bir hatarda bu sosial ulgamy ulanyjylaryň şahsy maglumatlary çöpleme babatda subut edilen işleri bilen ýurduň döwlet howpsuzlygyna howp abandyrýandygy we «bu maglumatlary edinmekde öte geçendigi» bahanasy bilen ýurtda gadagan etmäge synanyşypdy. Emma onuň bu synanyşygy pikir we söz azatlygynyň goragyna degişli amerikan konstitusiýasynyň Birinji üýtgeşikligi tarapyndan kabul edilen madda ters gelýan derñeýji köpöwüşginlilik bilen kesişip, hiç hili goldaw tapmandy.

Ulgama hojaýnlyk edýän kompaniýanyň ýerine ýetiriji direktory Şou Szy Çýu geçen hepde hytaý kanunlaryndan birindäki paragrafyň Pekin hökümetiniň ulanyjy maglumatlaryna aralaşmagyna rugsat berýändigi üçin gadagan edilmegi boýunça birmeňzeş pikir ýöredýän demokratlardyr respublikanlaryň gatnaşýan amerikan kongresiniň agzalarynyň öñüne çykdy.

Hytaýyň Döwlet Kontrrazwedkasy boýunça kanunynyň 7-nji maddasynda «ähli hytaý edaralarynyň we raýatlarynyň Hytaýyň kontrrazwedka işlerine kömek, goldaw we hyzmatdaşlyk etmelidigi» hakda bellenip geçilýär. Emma ulgama hojaýnlyk edýän şereket bu jümläniň düşnüsizdigini, özlerine ýoñkelýän aýyplamanyň «teoretiki çaklama» esaslanýandygyny we hytaý hökümetiniň «ulanyjy maglumatlaryny hiç wagtam soramandygyny» öñe sürýär.

«TikTok»-yň nyşana alynmagy diňe ABŞ bilen çäklenmedi. Iňlis yqtyýarlylaram ýakynda käbir jemgyýetçilik işgärleriniň bu ulgama girmegini gadagan edýän karar çykardı. Hindistan 2020-nji ýylda ulgamy doly gadagan edildi. ABŞ-da ulgamyň doly gadagan edilme ähtimallygy bar. Galyberse-de, kompaniya Wašington bilen ýaranlyk edýän we onuň orbitasynda aýlanýan ýurtlaryňam şuňa meňzeş kararlary kabul etjekdigini çaklayar.

ABŞ-nyň howpsuzlyk gulluklarynda işleýän käbir işgärler «TikTok» howpuna garşı käbir duýduryşlary berip, Hytaýyň bu ulgam arkaly ummasyz köp gymmatly maglumatlary ediniп biljekdigine we şol bir wagtyň özünde muny güýç gazanmak we syýasy propoganda üçin ulanyp biljekdigini öñe sürýär.

TIK TOK SAYS THE CLOCK!

All You Need To Know About
Becoming A Celebrity In 15 Seconds

Alex Li Yang

Bize bu howatyrlyaryň nämäni aňladýandygyny görkezmegi üçin

saýlaw kampaniýalary boýunça işleýän «Cambridge Analytica» bilen bolup geçen dawadan has aýdyň mysal bolup bilməz. «Facebook» platformasy 2018-nji ýylда 87 milliona ulanyjynyň maglumatyny bu kompaniýa satandygyny boýun aldy.

Trampyň presidentlik kampaniýasyny goldamak üçin ulanylan bu maglumatlaryň saýlaw bäsdeşligi wagtynda konkret täsiriniň bardygy hakda giňden ýaýran synlama bar.

Jorjiýa Tehnologiya institutynyň we başga-da köp sanly ynamdar ylmy-barlagçynyň belleýsi ýaly «beýleki sosial mediýa ulgamlarynyň köpüsi «TikTok»-a ýöñkelen zatlaryň barsyny edýär».

Munuň özi hünärmenleriň «sosial aragatnaşyk» dünýäsinde «inkär edip bolmajak esasy hakykat» hökmünden kabul edilen ýagdaý. «TikTok» ulgamynyň üstünde bolýan häzirki çaknyşyga degişli üç esasy hakykat gözden sypdyrylmaly däl. Bular hemmeleriň bilibem çaknyşyga tarap bolanlaryň diňe bir bölegini ulanýan, bir bölegini bolsa görmezlige salýan hakyatlar ydyr. Bu hakyatlar yň birinjisi ähli sosial mediýa platformasynyň ulanýan iş modeli ulanyjy maglumatlaryny çöplemäge we muny ha mahabatçy, ha maslahatçy kompaniýa ýa-da kontrazwedka gullugy bolsun, pul beren hemmelere satmaga goldanýar.

Ikinjisi: «TikTok» ulgamynyň üstünde bolýan göreş ulanyjylaryň pynhan syrlaryny ýa-da maglumatlaryny goramagyň göreşi däl, diňe belli-belli bähbitlere hyzmat etmegi üçin muny eýeleme göreşidir.

Üçünji hakyat şudur: Tebigy taýdan bu çaknyşykda taraplaryň ikisiniň ýüzünü ýuwarlygy ýok. Hytaý döwlet howpsuzlygyny «goramak» üçin ýurdundaky Günbatarly ulgamlary gadagan edýän bolsa, ABŞ hem global ulanyjylaryň maglumatlaryny edinme we bulary gözegçilik etmede hiç kimsäniň özüne şärikdeş bolmagyny islänok.

Araplara we dünýäniň dürli künjeklerinde oña meñzeýänlere gowulyg-a ýok.

Dr. Ýasir ABDULAZIZ.

Sişenbe, 28.03.2023 ý. Publisistika